

ISSN: 2146-1961

Özel, B. (2024). Müzik Dersi Öğretim Programının Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Perspektifiyle İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(55), 50-65.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4410>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ PERSPEKTİFİYLE İNCELENMESİ

Bilge ÖZEL

Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, bilgeozel1988@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4857-652X

Gönderim tarihi: 17.10.2023

Kabul tarihi: 10.02.2024

Yayın tarihi: 01.03.2024

Öz

21. yüzyılın devamlı değişen ve gelişen dünyasına uyum sağlayabilmek, birtakım farklı becerilerin edinilmesini gerektirmektedir. Bu becerilerden biri olan sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazanımı ve geliştirilmesi ise önemli ölçüde okullarda verilen eğitim ile mümkündür. Bu eğitimlerden biri olan genel müzik eğitimi, öğrencileri hem akademik, hem de sosyal duygusal yönden geliştiren bir role sahiptir. Müzik eğitiminin gerçekleştirilmesinde bir rehber niteliğinde olan müzik dersi öğretim programının incelenmesi ise bu açıdan önem kazanmaktadır. Buradan hareketle, çalışmanın amacı ilkökul-ortaokul müzik dersi öğretim programında bulunan alana özgü beceriler, özel amaçlar ve öğrenme alanlarındaki kazanımların, sosyal duygusal öğrenme becerileri kapsamında incelenmesi olarak belirlenmiştir. Son yıllarda sosyal duygusal öğrenme becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların çoğaldığı bilinmektedir. Ancak yapılan incelemede, müzik alanı kapsamında bu konuyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple, sosyal duygusal öğrenme becerileri ile müzik dersi öğretim programı arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bu çalışma, özgün olması, müzik eğitime katkı sağlaması ve araştırmacılar için yeni perspektifler sunması bakımından önemlidir. Araştırmanın deseni değerlendirmeye dayalı durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen veriler, betimsel analiz uygulanarak çözümlenmiştir. Araştırmanın bulguları neticesinde müzik dersi alanına özgü temel becerilerin, özel amaçların ve kazanımların en fazla sosyal farkındalık olmak üzere sırasıyla ilişki becerileri, öz farkındalık, öz yönetim ve sorumlu karar verme becerileriyle ilişkili olduğu saptanmıştır. Yapılan incelemede öğretim programının fazlasıyla sosyal farkındalık becerisini içerdiği; fakat diğer becerileri çok az sayıda içerdiği görülmüştür. Bu doğrultuda, müzik dersi öğretim programının genel olarak sosyal duygusal öğrenme becerilerini içermesi bakımından zayıf kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar literatür eşliğinde tartışılmış ve araştırmacılar için birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Sosyal duygusal öğrenme, müzik dersi, öğretim programı, müzik eğitimi.

AN EXAMINATION OF MUSIC LESSON TEACHING PROGRAM IN THE PERSPECTIVE OF SOCIAL EMOTIONAL LEARNING SKILLS

ABSTRACT

Adapting to the ever-changing and developing world of the 21st century requires the acquisition of a number of different skills. Acquisition and development of social emotional learning skills, which is one of these skills, is possible to a large extent through the education provided in schools. General music education, one of these educations, has a role in developing students both academically and socially and emotionally. Examining the music lesson curriculum, which serves as a guide in the realization of music education, becomes important in this respect. Based on this, the aim of the study was determined to examine the field-specific skills, specific objectives and achievements in learning areas in the primary-secondary school music course curriculum within the scope of social emotional learning skills. It is known that studies on social emotional learning skills have increased in recent years. However, in the examination, no study was found on this subject within the field of music. For this reason, this study, which reveals the relationship between social emotional learning skills and the music course curriculum, is important in that it is original, contributes to music education, and offers new perspectives for researchers. The design of the research was designed as an evaluation-based case study. The data obtained by the document analysis method was analyzed by applying descriptive analysis. As a result of the findings of the research, it was determined that the basic skills, specific goals and achievements specific to the field of music lessons were mostly related to social awareness, relationship skills, self-awareness, self-management and responsible decision-making skills. According to the analysis, the curriculum includes a lot of social awareness skills; but it has been observed that it contains very few other skills. In this regard, it has been concluded that the music course curriculum is generally weak in terms of including social emotional learning skills. The results were discussed in the light of the literature and some suggestions were made for researchers.

Keywords: Social emotional learning, music lesson, curriculum, music education.

GİRİŞ

21. yüzyılın iç içe geçmiş, karmaşık sistemleri içerisinde yaşamlarını sürdüren insanlar bu süreç içerisinde birçok biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel zorlukla karşılaşmaktadır. İnsanların çevrelerine adapte olabilmeleri için, bu zorlukların üstesinden gelerek kendilerini geliştirmeleri ve sürekli öğrenmeleri zorunludur (Larson ve Tran, 2014: 2). Bu nedenle son yıllarda eğitimsel uygulamaların ve politikaların değişimiyle ilgili yapılan arayışlarda bir artış olduğu gözlenmektedir. Örneğin; 21. yüzyıl becerilerine sahip olması gereken öğrencilerin akademik ölçütlerinin veya performanslarının değerlendirilmesi, eğitim uygulamalarının öncelikli konularından biri haline gelmiştir (Gueldner ve Feuerborn, 2016: 1).

Genel olarak okullarda matematik, fen, sosyal veya dil derslerine odaklanılmakla birlikte, son yıllarda yaşanan bilimsel gelişmeler neticesinde, eğitimde farklı noktalara da eğilim gösterildiği bilinmektedir. Bunlardan biri olan sosyal-duygusal öğrenme (SDÖ) bireylerin ruhsal, fiziksel ve akademik yönden gelişimlerine olan katkısı kanıtlanmış ve bunun sonucunda uygulanan eğitim programlarının bir parçası haline gelmiştir (Brackett vd., 2012: 219). SDÖ; duyguları yönetme ve belirlemede bilgi, yetenek, davranış ve inanç kazanma süreci olarak; diğer bireylerle ilgilenme, sorumlu karar alabilme, etik davranabilme, pozitif ilişkiler geliştirme ve negatif davranışlardan kaçınma şeklinde tanımlanmaktadır. SDÖ akademik başarıyla bağlantılı olmakla birlikte, gerekli yaşamsal yetenekleri bünyesinde topladığı için; okul, aile iş ve aslında tüm toplumsal alanlarla ilişkilidir (Elias ve Mocerri, 2012: 2). Yaşam boyunca edinilen sosyal ve duygusal beceriler, öğrenme ile ilgili yüksek kapasiteye sahip insan gelişiminin en temel bileşenlerindedir. Günümüz itibarıyla genel olarak dünyada SDÖ becerileri ile ilgili yoğun olarak bir farkındalık söz konusudur. Özellikle eğitim camiasında SDÖ becerilerinin geliştirilmesi ve müfredatlara yerleştirilmesi gibi çalışmalar giderek artmaktadır. Bu nedenle Avrupa Birliği, Dünya Sağlık Örgütü, OECD, UNİCEF gibi uluslararası oluşumlar sosyal duygusal becerilerin geliştirilmesi ile ilgili yapılan araştırmaları desteklemeye başlamışlardır (Lozano-Peña vd., 2021: 1). Bu oluşumlar tarafından desteklenen ve birçok bilim insanının üzerinde çalıştığı araştırmalar git gide çoğalmış ve bu konu evrensel bir boyuta ulaşmıştır. Ebeveynler, öğretmenler ve yöneticiler SDÖ becerileri hakkında daha çok farkındalık kazanmaya başlamıştır. Günümüzde SDÖ ile ilgili önemli çalışmalar yürüten ve uluslararası bir kuruluş olan CASEL (Collaborative For Academic Social Emotional Learning) SDÖ becerileri hususunda kapsamlı bir tanım yapmaktadır. CASEL'in tanımına göre SDÖ, kişilerin duygularını yönetmesi, karar verirken sorumluluk bilinci içerisinde gerekli olan davranışları ve becerileri sergileyebilmesi; başkalarının hislerini anlayıp, pozitif ilişkiler kurabilmesidir (Kılıç ve Bülent 2022: 5). Literatürde SDÖ becerileri ile ilgili çeşitli sınıflamaların yapıldığı görülmektedir. CASEL'in yaptığı sınıflamaya göre ise SDÖ becerileri öz farkındalık, sosyal farkındalık, ilişki becerileri, öz yönetim ve sorumlu karar verme şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Öz farkındalık, bireyin kendi eylemlerinin duygularını ve hislerini nasıl etkilediğini bilmesi, güçlü ve güçsüz yanlarının farkında olabilme becerisidir. Bununla birlikte öz farkındalık, insanın gelişiminde spesifik bir unsur olan bilişsel kapasitedir ve bu kapasitenin gelişmesi, duygu ve davranışlar için gerekli öz kontrol mekanizmasının oluşmasını sağlamaktadır (Zhou ve Ee, 2012: 3). SDÖ becerilerinden olan sosyal farkındalık, diğer insanların duygularını hissetme, empati duyma, bakış açılarını algılama becerisidir. Ayrıca diğer insanların ne kadar desteğe ihtiyaç duyduğunun farkında olma, sosyal ve etik yönden benimsediği ilkeleri anlama sosyal farkındalığın bileşenlerindedir (Oberle vd., 2016: 5). Bir diğer SDÖ yeterliliklerinden olan ilişki

becerileri; açık bir şekilde iletişim kurma vasıtasıyla, karşıdaki kişiyi aktif olarak dinleme, yapıcı bir şekilde çatışmaları çözme ve diğer insanların ihtiyaçlarıyla ilgili yardımda bulunma becerileri olarak tanımlanmaktadır (Weissberg ve Cascarino, 2013: 3). SDÖ becerilerinin en önemli öğelerinden biri de öz yönetimdir. Öz yönetim; farklı ortamlarda duygu ve düşüncelerin düzenlenmesini sağlama, kendi kendini motive etme, stres yönetme, kişisel başarıya yönelik çalışmalarda bulunma ve akademik hedefler koyma becerilerini ifade etmektedir (Gresham vd., 2020: 2). Son olarak sorumlu karar verme becerisi, SDÖ literatüründe bireyin sosyal ilişkilerinde, ahlaki ilkeler ve sosyal normlarla uyum içerisinde doğru seçimler yapabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Chen vd., 2021: 3). Ayrıca sorumlu karar verme becerisi kişisel davranışların sergilenirken, etik olarak sorumluluk bilinciyle doğru seçimler ve gerçekçi değerlendirmeler yapabilme durumudur (Zins ve Elias, 2007: 7).

SDÖ becerilerinin özellikle eğitim ortamlarında geliştirilmesi ve desteklenmesi önemli bir husustur. Bu doğrultuda, müziğin önemli bir işleve sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Bu konuda yapılan Araştırmalar, müziğin fonksiyonunun anlaşılması için sosyal ve duygusal değişkenleri temel alarak, duygusal yeterlilikler ve müzik arasındaki ilişkinin öğrenme sürecinin bir parçası olduğunu ortaya koymuştur. Bireylerin sosyal, duygusal ve bilişsel süreçlerinin geliştirilmesindeki en önemli unsurlardan biri müzik eğitimidir (Ros-Morente vd. 2019: 2). Özellikle çocukların bilişsel, psikomotor, sosyal, duygusal, iletişim, dil ve farkındalık becerilerini destekleyen müzik eğitimi; SDÖ ile doğal olarak birbirini tamamlamaktadır. Bu nedenle okullardaki müzik dersi öğretim programı SDÖ becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir (Küpana, 2015: 9). Müzik dersinin işlenişinde bir kılavuz olan öğretim programı, yalnızca bilgi aktaran bir yapıda değil, çağın gereklerine uygun sosyal, duygusal, kültürel becerileri kazandıran ve kişisel farklılıkları dikkate alan bir yapıdadır (MEB, 2018). Müzik eğitimi bireyi her yönden geliştiren bir misyona sahiptir. Bu doğrultuda müzik dersi öğretim programı öğrencilerin mavevî, ahlakî, sosyal, duygusal, kültürel yönden gelişmelerini sağlayarak uygun davranış bilincine erişmelerini hedeflemektedir (Özgül, 2021: 7). Bu hedef doğrultusunda SDÖ becerilerinin müzik dersi öğretim programı bakımından önemli olduğunu belirtmek mümkündür. Ayrıca Müzik dersi öğretim programının SDÖ becerileri açısından incelenerek, mevcut programın bu konu ile ne derece ilişkili olduğunun ortaya çıkarılması, eğitimciler ve öğrenciler açısından faydalı olacağı için önemlidir. Son zamanlarda SDÖ becerilerinin farklı alanlar ile ilişkisinin ortaya koyulduğu çalışmalarda bir artış olduğu gözlenmektedir. Fakat literatürde müzik eğitimi ve SDÖ becerileri ile ilgili çok az çalışmanın mevcudiyeti ile birlikte, müzik dersi öğretim programının SDÖ becerileri açısından incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bundan ötürü, müzik dersi öğretim programını SDÖ becerileri perspektifi ile incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın, özgün bir nitelikte olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın ana problemi, "SDÖ becerileri müzik dersi öğretim programında ne şekilde yer almaktadır"? şeklinde belirlenmiş ve şu alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Müzik dersi öğretim programındaki alana özgü beceriler SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?
2. Müzik dersi öğretim programındaki özel amaçlar SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?
3. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanındaki kazanımlar SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?
4. Müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımlar SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?
5. Dinleme-söyleme öğrenme alanındaki kazanımlar SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?

6. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımlar SDÖ becerilerini hangi düzeyde içermektedir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden olan değerlendirmeye dayalı durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarının amaçlarına göre sınıflandırıldıklarında yorumlayıcı, betimleyici ve değerlendirmeye dayalı olarak üç gruba ayrıldığı görülmektedir (Subaşı ve Okumuş, 2017: 4). Araştırmada, müzik dersi öğretim programının SDÖ becerilerini ne derece içerdiği ile ilgili bir değerlendirme yapıldığından dolayı, bu araştırma deseni uygun görülmüştür.

Verilerin Toplanması

Araştırmadaki veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi; yazılı veya elektronik belgeleri sistemli bir biçimde analiz ederek ilgili konuya yönelik bir anlayış oluşturmak, elde edilen verileri yorumlamak ve değerlendirmek şeklinde tanımlanabilmektedir (Kıral, 2020: 173). Bu araştırmada, müzik dersi öğretim programının doküman olarak belirlenmesi ve SDÖ becerileri bakımından ele alınması sebebiyle doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada doküman incelemesi yoluyla elde edilen bilgilerin çözümlenmesinde betimsel analiz uygulanmıştır. Mevcut verilerin önceden tayin edilmiş temalar çerçevesinde özetlenerek ve yorumlanarak açıklanması, betimsel analiz olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 2010: 14). Bu bağlamda araştırma için öncelikle CASEL'in tanımladığı SDÖ becerileri incelenmiştir. Daha sonra bu beceriler ekseninde müzik dersi öğretim programındaki alana özgü beceriler, özel amaçlar ve öğrenme alanlarındaki kazanımlar detaylı biçimde ele alınmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmada 2018 yılında yürürlüğe giren ilkökul-ortaokul müzik dersi öğretim programındaki alana özgü beceriler, özel amaçlar ve öğrenme alanlarındaki kazanımlar SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelenmiştir. Yapılan incelemede CASEL'in sınıflandırdığı SDÖ becerilerinden olan sorumlu karar verme, ilişki becerileri, öz farkındalık, öz yönetim ve sosyal farkındalık becerilerinin tanımları göz önüne alınmıştır. Müzik dersi öğretim programındaki öğrenme alanlarında bulunan kazanımların 1. Sınıftan 8. Sınıfa kadar olan tüm sınıf düzeylerini kapsadığı ve bazı kazanımların farklı sınıf düzeylerinde tekrar tekrar verildiği görülmüştür. Örneğin; 4. Sınıf düzeyindeki bir kazanımın 6. Sınıf düzeyinde de verildiğine rastlanmıştır. Bu sebeple tekrara düşülmemesi için, öğrenme alanlarındaki kazanımların yer aldığı tablolarda aynı kazanımları tekrar yazmaktan kaçınılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde müzik dersi öğretim programındaki alana özgü becerilerin SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 1. Müzik Dersi Öğretim Programındaki Alana Özgü Becerilerin SDÖ Becerilerini İçermesi Bakımından İncelenmesi

Alana Özgü Beceriler	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
Müziği tanıyabilme	-	-	-	-	-
Müzik-beden uyumunu sağlayabilme	X	-	-	-	-
Müziği bireysel veya toplu yapabilme	-	X	X	-	-
Müzik ile toplum arasındaki bağı fark edebilme	-	X	-	-	-
Müzik ile kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme	-	X	-	-	-
Müziği millî ve manevî değerlerle ilişkilendirebilme	-	X	-	-	-
Müziğin bir bilim dalı olarak diğer bilimsel alanlar ile ilişkisini kurabilme	-	-	-	-	-
Müziğin herkes için öğrenilebilir olduğunu fark edebilme	-	X	X	-	-
Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme	-	-	-	-	-
Kendini müzik aracılığıyla ifade edebilme	X	-	-	-	-
Kültürel mirası geliştirebilme	-	X	-	-	-
Müzik teknolojilerini kullanabilme	-	-	-	-	-
Aktif müzik üreticisi olabilme	-	-	-	-	-

Tabloda görüldüğü üzere müzik dersi öğretim programındaki 13 alana özgü beceriden yalnızca 8'inin SDÖ becerilerini içerdiği görülmektedir. Alana özgü becerilerden altısının sosyal farkındalık ile diğer iki tanesinin öz farkındalık becerisi ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğretim programında yalnızca bir becerinin ilişki becerileri ile bağlantılı olduğu saptanmıştır. Sorumlu karar verme ve öz yönetim ile ilgili ise herhangi bir alana özgü beceri bulunmamaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde müzik dersi öğretim programındaki özel amaçların SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 2. Müzik dersi öğretim programındaki özel amaçların SDÖ becerileri bakımından incelenmesi

Özel Amaçlar	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
Müzik aracılığıyla estetik tarafın geliştirilmesi	-	-	-	-	-
Duygu, düşünce ve deneyimlerin müzik aracılığıyla belirtilmesinin sağlanması	X	-	-	-	-
Yaratıcılığın müzik yoluyla geliştirilmesi	X	-	-	-	-
Bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerin zenginlik olarak algılanmasının sağlanması	-	X	X	-	-
Müzik yoluyla zihinsel yeteneklerin gelişmesinin sağlanması	-	-	-	-	-
Müzik aracılığıyla bireysel ve toplumsal ilişkilerin geliştirilmesi	-	X	X	-	-
Müzik ile ilgili çalışmalarda teknolojiden faydalanmanın sağlanması	-	-	-	-	-
Bireysel ve toplu olarak nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımın sağlanması	-	X	X	-	-
Müziksel algı ve bilginin geliştirilmesi	-	-	-	-	-
Öncelikle istiklâl marşı olmak üzere marşlarımızın özüne uygun olarak seslendirilmesinin sağlanması	-	-	-	-	-
Müzik aracılığıyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularının kazandırılması	-	X	X	-	X
Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünyayla bütünleşmemizi sağlayan müzik kültürüne sahip olunmasının sağlanması	-	X	X	-	-
Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine yönelik görüşlerinin anlaşılması	-	-	-	-	-

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere müzik dersi öğretim programına ait 13 özel amaç mevcuttur ve bu amaçlardan 6'sının SDÖ becerilerini desteklemediği görülmüştür. Ayrıca öz yönetim becerisinin hiçbir özel amaç ile bağlantılı olmadığı, sorumlu karar verme becerisinin de yalnızca bir özel amaç ile bağlantılı olduğu saptanmıştır. Öğretim programındaki 5 özel amacın hem sosyal farkındalık hem de ilişki becerilerini desteklediği görülmüştür. Bununla birlikte 2 özel amaç öz farkındalık becerisi ile ilişkilendirilmiştir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde müzik dersi öğretim programında yer alan müziksel algı ve bilgilenme alanındaki kazanımların, SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 3. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanındaki kazanımların SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelenmesi

Müziksel Algı ve Bilgilenme Kazanımları	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
Müzik çalışmalarını yaptığı ortamı tanır	-	-	-	-	-
Çevresindeki varlıkları hareket hızlarına göre ayırt eder	-	-	-	-	-
Müziklere uygun hızda hareket eder	-	-	-	-	-
Doğada duyduğu sesleri, gürlük özelliklerine göre değişik ses kaynakları yoluyla canlandırır	-	-	-	-	-
Kendi dağarcığında bulunan müzikleri uygun hız ve gürlük ile söyler	-	-	-	-	-
Çevresinde var olan çalgıları tanır	-	-	-	-	-
Müzikteki uzun ve kısa ses sürelerini fark eder	-	-	-	-	-
Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir	-	-	-	-	-
Duyduğu ritim ve ezgiyi tekrarlar	-	-	-	-	-
Notalar ile renkleri eşleştirir	-	-	-	-	-
Öğrendiği seslerin özelliklerini ayırt eder	-	-	-	-	-
Temel müzik yazı ve öğelerini (yükseklik, süre, hız, gürlük) bilişim teknolojileri yoluyla ayırt eder	-	-	-	-	-
Dinlediği müziklere yönelik duygu ve düşüncelerini ifade eder	X	-	-	-	-
Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır	-	-	-	-	-
Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder	-	-	-	-	-
Müzikteki ses yüksekliklerini porte üzerinde gösterir	-	-	-	-	-
Müziklerde hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder	-	-	-	-	-
Sesin oluşumunu açıklar	-	-	-	-	-
Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder	-	-	-	-	-
Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder	-	-	-	-	-
İnsan sesinin nasıl oluştuğunu kavrar	-	-	-	-	-
İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder	-	-	-	-	-
Çalgı türleri ve çalgı topluluklarını ayırt eder	-	-	-	-	-
Müzikte dizileri tanır	-	-	-	-	-

Tablo incelendiğinde müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ait 24 kazanımın yer aldığı ve yalnızca bir kazanımın öz farkındalık becerisi ile ilişkili olduğu, diğer kazanımların ise herhangi bir SDÖ becerisi ile ilişkili olmadığı görülmüştür.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımların, SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 4. Müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımların SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelenmesi

Müzik kültürü Kazanımları	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
İstiklâl marşına saygı gösterir	-	-	-	-	-
Ortama uygun müzik dinleme ve yapma davranışlarında bulunur	-	-	-	X	-
Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir	-	X	-	-	-
Okuldaki müzik etkinliklerine katılım sağlar	-	X	X	-	-
Çalgıları özelliklerine göre sınıflandırır	-	-	-	-	-
Millî, dinî ve manevî değerler ile ilgili müzik dağarcığı kazanır	-	-	-	-	-
Müzik arşivi oluşturmanın önemini fark eder	-	-	-	-	-
Sınıfça müzik arşivi oluşturur	-	-	X	-	-
Çevresindeki müzik etkinliklerine katılım sağlar	-	X	X	-	-
İstiklâl Marşı'nın tarihsel sürecini millî ve manevî değerlerle ilişkilendirir	-	-	-	-	-
Atatürk'ün müziğe verdiği önem ile ilgili araştırma yapar	-	-	-	-	-
Ülkemize ait müzik türlerini ayırt eder	-	-	-	-	-
Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini kavrar	-	-	-	-	-
Ülkemize ait müzik türlerinin kültürümüzün bir zenginliği olduğunu fark eder	-	X	-	-	-
Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır	-	-	-	-	-
Dünya müziklerini tanır	-	-	-	-	-
Dinlediği diğer uluslara ait müzikleri türlerine göre ayırt eder	-	-	-	-	-
Türkülerin yaşanmış hikâyelerini araştırır	-	-	-	-	-
Türk müziği formlarını tanır	-	-	-	-	-
Dinlediği farklı türlerdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar	X	-	-	-	-
Müziğin diğer sanat dallarıyla olan ilişkisini anlar	-	-	-	-	-
Müziğin terapi yöntemi olarak da kullanıldığını bilir	-	-	-	-	-
Sanat, sanatçı ve sanat eseri kavramlarını açıklar	-	-	-	-	-
Müzik alanı ile ilgili ana ve yan meslekleri tanır	-	-	-	-	-

Tabloda görüldüğü üzere müzik kültürü öğrenme alanına ait 24 kazanım bulunmaktadır ve sadece 8 kazanım SDÖ becerilerini içermektedir. İki kazanımın hem sosyal farkındalık, hem de ilişki becerilerini içerdiği saptanmıştır. Bununla birlikte iki kazanımdan birinin öz farkındalık, diğerinin ise ilişki becerilerini desteklediği görülmüştür. Ayrıca sosyal farkındalık becerisini destekleyen üç kazanım, öz yönetim becerisini destekleyen bir kazanım bulunmaktadır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde dinleme söyleme öğrenme alanındaki kazanımların, SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 5. Dinleme söyleme öğrenme alanındaki kazanımların SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelenmesi

Dinleme Söyleme Kazanımları	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
Ortama uygun müzik dinleme kurallarını uygular	-	-	-	X	-
İstiklâl Marşı'nı saygıyla dinler	-	-	-	-	-
Çevresinde bulunan ses kaynaklarını ayırt eder	-	-	-	-	-
Çevresinde duyduğu sesleri taklit eder	-	-	-	-	-
Düzenli ve düzensiz sesleri birbirinden ayırt eder	-	-	-	-	-
Ses ve nefes çalışmaları yapar	-	-	-	-	-
Öğrendiği müzikleri beraber seslendirir	-	X	X	-	-
Bedenini ritim çalgısı olarak kullanır	-	-	-	-	-
Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılım sağlar	-	X	X	-	-
Müzik çalışmalarını sergiler	-	-	-	-	-
İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söyler	-	-	-	-	-
Millî, dinî ve manevi günlere ait müzikler dinler	-	-	-	-	-
Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır	-	-	-	-	-
Birlikte söyleme kurallarına uyar	-	-	-	X	-
Belirli gün ve haftalarla ilgili müzikleri anlamına uygun söyler	-	-	-	-	-
Ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziklere eşlik eder	-	-	-	-	-
Kendi kültürüne ait oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler	-	-	-	-	-
Farklı ritmik özelliklere sahip ezgileri seslendirir	-	-	-	-	-
Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular	-	-	-	-	-
Türk müziğinin makamsal yapısını fark eder	-	-	-	-	-
İstiklâl Marşı'nı beraber söyler	-	-	X	-	-

Millî birlik duygusunu pekiştiren marşlarımızı doğru söyler	-	-	-	-	-
Öğrendiği notaları seslendirir	-	-	-	-	-
Ülkemizde var olan müzik türlerinden eserler seslendirir	-	-	-	-	-
Türk topluluklarının müzik kültürlerine ait örnekler dinler	-	-	-	-	-
Ses grupları oluşturur	-	X	X	-	-
Mahallî sanatçıları araştırır	-	-	-	-	-

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 27 kazanımdan 6'sının SDÖ becerilerini içerdiği görülmektedir. Sorumlu karar verme ve öz farkındalık becerilerini içeren hiçbir SDÖ becerisi bulunmamaktadır. Dinleme söyleme öğrenme alanında hem sosyal farkındalık, hem de ilişki becerilerini içeren üç kazanımın olduğu saptanmıştır. Ayrıca öz yönetim becerisi ile ilgili iki kazanım, ilişki becerileri ile ilgili de bir kazanım mevcuttur.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımların, SDÖ becerilerini hangi düzeyde içerdiği incelenmiştir.

Tablo 6. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımların SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelenmesi

Müziksel Yaratıcılık Kazanımları	Öz Farkındalık	Sosyal Farkındalık	İlişki Becerileri	Öz Yönetim	Sorumlu Karar Verme
Ses oyunları yapar	-	-	-	-	-
Ritim çalgısıyla müziklere eşlik eder	-	-	-	-	-
Dinlediği hikâyedeki olayları değişik ses kaynakları kullanarak canlandırır	-	-	-	-	-
Oyun müziklerine, kendine ait hareketlerle eşlik eder	-	-	-	-	-
Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini belirtir	X	-	-	-	-
Ezgi denemeleri yapar	-	-	-	-	-
Müziklere kendi yarattığı ritim kalıpları ile eşlik eder	-	-	-	-	-
Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir	-	-	-	-	-
Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür	-	-	-	-	-
Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden faydalanır	-	-	-	-	-
Dinlediği farklı türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım biçimleri ile anlatır	X	-	-	-	-
Türkülerin yaşanmış hikâyelerini canlandırır	-	-	-	-	-

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanında yer alan 12 kazanımdan yalnızca 2'sinin öz farkındalık becerisi ile ilişkili olduğu, diğer kazanımların ise hiçbir SDÖ becerisiyle ilişkili olmadığı saptanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada CASEL'in SDÖ becerileri olarak tanımladığı öz farkındalık, sosyal farkındalık, ilişki becerileri, öz yönetim ve sorumlu karar verme ile Müzik dersi öğretim programındaki alana özgü temel becerilerin, özel amaçların ve öğrenme alanlarındaki (müziksel algı ve bilgilenme, müzik kültürü, dinleme söyleme, müziksel yaratıcılık) kazanımların ilişkisi incelenmiştir. İlk olarak öğretim programındaki alana özgü beceriler incelendiğinde en fazla sosyal farkındalık becerisinin yer aldığı görülmüştür. Böylelikle müzik dersi öğretim programındaki temel becerilerin, bireylerin çevresini algılamasında önemli role sahip olan sosyal farkındalık becerisini desteklediği söylenebilir. Alana özgü beceriler kısmında öz farkındalık ile ilgili yalnızca iki beceri bulunmaktadır. Öz farkındalık becerisi yüksek olan bireyler hem kendinin hem de başkalarının duygularını, değer yargılarını, ilgi alanlarını ve güçlü taraflarını tanımakta ve bunları anlamlandırabilmektedir (Denham ve Brown, 2010: 7). Ayrıca öz farkındalık becerisi, kişinin kendi duygu ve düşüncelerini düzenleyebilmesinin yanı sıra, dış dünyaya olan bakış açısını da etkileyen en önemli sosyal-duygusal becerilerinden biridir. Öz farkındalık, kişinin diğer insanlarla olan ilişkilerinde anlayışlı, ilgili ve yeni fikirlere açık olma gibi özellikleri içeren bilinçli bir durumdur. (Lawlor, 2016: 65). Öz farkındalık ile ilgili bu tanımlar göz önünde bulundurulduğunda, sosyal farkındalık becerisi ile aslında ne kadar ilişkili olduğu ve öz farkındalık becerilerinin sosyal farkındalık becerilerini desteklediği görülmektedir. Buna rağmen alana özgü becerilerden yalnızca iki tanesinin öz farkındalık becerisini içermesi dikkat çekmektedir ve bu durum öğretim programı açısından bir eksiklik olarak görülmektedir. Diğer yandan alana özgü becerilerden birinin ilişki becerilerini içerdiği, öz yönetim ve sorumlu karar verme becerisini içeren hiçbir becerinin olmadığı anlaşılmıştır.

Müzik dersi öğretim programındaki özel amaçların SDÖ becerilerini içermesi bakımından incelendiğinde 5 özel amacın hem ilişki becerileri hem de sosyal farkındalığı içerdiği görülmüştür. Ciotto ve Gagnon (2018) çalışmasında okulların ilişki becerilerini kazandırma ve geliştirmede önemli bir rol oynadığını belirterek; okul ortamlarında öğrencilerin herhangi bir durumda ortak bir çaba göstermeyi, iş birliği içerisinde hareket etmeyi ve iletişimlerini besleyecek olumlu ilişkiler kurmayı öğrenebildiğini ifade etmişlerdir. Raschdorf vd. (2021) çalışmalarında birlikte şarkı söyleme ve halk oyunları etkinliklerine yer verilmesinin, olumlu sınıf iklimi yaratarak öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturduğunu ve bu durumun ilişki becerilerini desteklediğini belirtmişlerdir. Bu bakımdan, iş birliği uygulamaları ilişki becerilerini geliştiren en önemli etmenlerdendir ve müzik dersi öğretim programındaki özel amaçlardan bir kısmının bu beceriler ile bağlantılı olması önemli bir husustur. Bununla birlikte programdaki beş özel amacın sosyal farkındalık, iki özel amacın öz farkındalık, bir özel amacın sorumlu karar verme becerisi ile ilişkili olduğu; öz yönetim becerisini içeren hiçbir özel amacın olmadığı tespit edilmiştir.

Müzik dersi öğretim programında bulunan müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanındaki kazanımlar incelendiğinde, 24 kazanımdan sadece 1'inin öz farkındalık becerisini içerdiği, diğerlerinin ise hiçbir SDÖ becerisini içermediği görülmüştür. Bu öğrenme alanında müzik dersi ile ilgili genel olarak teorik bilgilerin kazandırılması amaçlandığından dolayı, kazanımların SDÖ becerileriyle ilişkili olmadığı söylenebilir. Müzik kültürü öğrenme alanına bakıldığında SDÖ becerilerini içeren sekiz kazanımdan üç tanesinin sosyal farkındalık

becerisini içerdiği görülmüştür. Ayrıca öz farkındalık, ilişki becerileri ve öz yönetim becerisini içeren kazanımların bulunduğu; fakat sorumlu karar verme becerisine ait herhangi bir kazanımın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Müzik dersi öğretim programında incelenen bir diğer kısım, dinleme söyleme öğrenme alanındaki kazanımlardır. Öz farkındalık ve sorumlu karar verme becerisini içeren hiçbir kazanım bulunmazken; hem sosyal farkındalık hem de ilişki becerilerini içeren üç kazanım olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ilişki becerilerini içeren bir kazanım, öz yönetim becerisini içeren iki kazanımın olduğu tespit edilmiştir. Burada, sınırlı sayıda kazanımın SDÖ becerileriyle doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Müzik dersi öğretim programı incelendiğinde son olarak yer alan öğrenme alanının müziksel yaratıcılık olduğu ve 12 kazanım bulundurduğu görülmüştür. 12 kazanımdan yalnızca 2'sinin öz farkındalık becerisini içerdiği, diğerlerinin ise hiçbir SDÖ becerisini içermediği sonucuna ulaşılmıştır. Müziksel algı ve bilgilenme kazanımlarından sonra en az bu öğrenme alanındaki kazanımların SDÖ becerileri ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır.

Bu araştırmada alana özgü temel beceriler, özel amaçlar ve dört öğrenme alanına ait kazanımlar SDÖ becerileri bakımından değerlendirildiğinde en çok sosyal farkındalık olmak üzere sırasıyla ilişki becerileri, öz farkındalık, öz yönetim ve sorumlu karar verme becerisinin programda yer bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada, öğretim programında en az yer bulan becerilerden birinin öz yönetim olduğu görülmektedir. Varner (2020) genel müzik eğitimi ile SDÖ becerileri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında öz yönetim becerisine sahip bir bireyin duygularını tanıyıp, onlarla başa çıkabilmede yeterli olduğunu ve buna göre davranışlarını yönlendirebildiğini ifade etmektedir. Ayrıca bu çalışmada öz yönetim becerisinin iç disiplin sağlayarak hedefleri gerçekleştirebilmede ve motivasyonu sürdürebilmede gereksinim duyulan becerilerden biri olduğu belirtilmiştir. Bu işlevlere sahip olan öz yönetim becerisinin öğretim programında çok az yer bulması büyük bir eksikliklerdir. Ros-Morente vd. (2019) araştırmasında günlük yaşamdaki duygusal yeterliliklerin geliştirilmesinde müziğin işlevi ve faydası olduğu ve bu durumun yaşamın diğer alanlarını da etkilediği sonucuna ulaşımlardır. Bu araştırmaya göre örneğin müzik, duyguları ifade etme yeteneği kazandırır. Aynı zamanda müzik, bireylerin sosyal ilişkilerini pekiştirerek ilişki becerilerini de geliştirir. Raschdorf vd. (2021) müzik öğretmenlerinin derslerinde farkındalık uygulamalarını içeren çeşitli müzik etkinliklerine yer vermesi halinde, öğrencilerin sosyal-duygusal becerileri elde etmesine yönelik uygun bir ortamın oluşturulduğunu ifade etmişlerdir. Bu bakımdan SDÖ becerilerinin öğretim programında daha fazla yer bulması, sosyal-duygusal yönden sağlıklı ve akademik başarıları yüksek öğrencilerin yetiştirilmesinde gereklidir. Çünkü müzik dersi ve öğrencilerin genel okul başarıları ile sosyal-duygusal becerileri arasında yakın bir ilişki söz konusudur. Campayo-Munoz ve Cabedo-Mas (2016) öğrencilerin duygusal becerileri ve akademik performans başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Güneş ve Erol (2019) 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumu ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişler, başarı algısı yüksek olan öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının ve sosyal beceri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Nogaj ve Ossowski (2017) müzik eğitiminin öğrencileri bilişsel, fiziksel ve psikolojik anlamda geliştirdiğini belirterek iyi bir öğrenme çevresi oluşturulmasını ve müzik eğitiminin ciddi bir uygulama içeriğine sahip olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan hareketle, müzik eğitiminin öğrencilerdeki bireysel özellikleri destekleyerek genel okul başarılarının artırılmasında önemli bir role sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Bu sebeple, müzik eğitiminin

gerçekleştirilmesinde bir kılavuz niteliğinde olan öğretim programında, SDÖ becerilerine daha fazla yer verilmesinin ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

ÖNERİLER

Derslerin işlenişinde öğretim programları bir kılavuz niteliğindedir. Bundan ötürü program uygulayıcılarının bu hususta hassasiyet göstererek SDÖ becerilerinin öğretim programı ve ders kitaplarında daha fazla yer almasına yönelik çalışmalar yapması önerilmektedir. Öğretim programını uygulayanlar ve sınıf ortamına göre uyarlayanlar öğretmenlerdir. Bu doğrultuda müzik dersi öğretim programı ile SDÖ becerileri arasındaki ilişkiye yönelik öğretmenlerin görüşlerini inceleyen araştırmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca müzik ders kitapları ve derslerde yapılan müzik etkinliklerinin, SDÖ becerilerini geliştirmeye uygunluğu açısından incelenmesi önerilmektedir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Bu çalışma etik kurul gerektirmeyen bir çalışmadır.”

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Brackett, M. A., Reyes, M. R., Rivers, S. E., Elbertson, N. A., ve Salovey, P. (2012). Assessing teachers' beliefs about social and emotional learning. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 30(3), 219-236. <https://doi.org/10.1177/0734282911424879>.
- Campayo-Munoz, E., ve Cabedo-Mas, A. (2016). How parents' and teachers' emotional skills foster academic performance in school music students. *Victorian Journal of Music Education*, (1), 9-14. <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/informit.893989771757113>.
- Chen, C., Yang, C., ve Nie, Q. (2021). Social-emotional learning competencies and problematic internet use among Chinese adolescents: a structural equation modeling analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 3091. <https://doi.org/10.3390/ijerph18063091>.
- Ciotto, C. M., ve Gagnon, A. G. (2018). Promoting social and emotional learning in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 89(4), 27-33. <https://doi.org/10.1080/07303084.2018.1430625>.
- Denham, S. A., ve Brown, C. (2010). “Plays nice with others”: Social-emotional learning and academic success. *Early Education and Development*, 21(5), 652-680. <https://doi.org/10.1080/10409289.2010.497450>.
- Elias, M. J., ve Mocerri, D. C. (2012). Developing social and emotional aspects of learning: the American experience. *Research Papers in Education*, 27(4), 423-434. <https://doi.org/10.1080/02671522.2012.690243>.

- Gresham, F., Elliott, S., Metallo, S., Byrd, S., Wilson, E., Erickson, M., ve Altman, R. (2020). Psychometric fundamentals of the social skills improvement system: social–emotional learning edition rating forms. *Assessment for Effective Intervention*, 45(3), 194-209. <https://doi.org/10.1177/1534508418808598>.
- Gueldner, B. A., ve Feuerborn, L. L. (2016). Integrating mindfulness-based practices into social and emotional learning: A case application. *Mindfulness*, 7(1), 164-175. <https://doi.org/10.1007/s12671-015-0423-6>.
- Güven, E. e Erol, İ. L. (2019). 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi . *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1) , 174-189 . <https://doi.org/10.34137/jilses.584278>.
- Kılıç, C., ve Bülent, A. L. C. I. (2022). Sosyal duygusal öğrenme ölçme aracının Türkçe'ye uyarlanması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması.e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 13(1), 38-50. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.975137>.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi . *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 8 (15) , 170-189 . <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/issue/54983/727462>.
- KÜPANA, M. N. (2015). Social emotional learning and music education. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 3(1), 75-88. <https://www.sanategitimidergisi.com/makale/pdf/1430384180.pdf>.
- Larson, R. W., & Tran, S. P. (2014). Invited commentary: Positive youth development and human complexity. *Journal of Youth and Adolescence*, 43(6), 1012-1017. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0124-9>.
- Lawlor, M. S. (2016). Mindfulness and social emotional learning (SEL): A conceptual framework. In *Handbook of mindfulness in education* (pp. 65-80). Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-3506-2_5.
- Lozano-Peña, G., Sáez-Delgado, F., López-Angulo, Y., ve Mella-Norambuena, J. (2021). Teachers' Social–Emotional Competence: History, Concept, Models, Instruments, and Recommendations for Educational Quality. *Sustainability*, 13(21), 12142. <https://doi.org/10.3390/su132112142>.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1->
- Nogaj, A. A., ve Ossowski, R. (2017). The varied socio-emotional experiences of music school students. *Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku*. 27-45. <http://repozytorium.ukw.edu.pl/handle/item/4734> .
- Norris, J. A. (2003). Looking at classroom management through a social and emotional learning lens. *Theory into practice*, 42(4), 313-318. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4204_8.
- Oberle, E., Domitrovich, C. E., Meyers, D. C., ve Weissberg, R. P. (2016). Establishing systemic social and emotional learning approaches in schools: A framework for schoolwide implementation. *Cambridge Journal of Education*, 46(3), 277-297. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2015.1125450>.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma . *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 11(1) , 323-343 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ogusbd/issue/10997/131612>.

- Özgül, İ. (2021). Müzik Dersi Öğretim Programının Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Açısından İncelenmesi . *OPUS International Journal of Society Researches* , 18 (43) , 6806-6838 . <https://doi.org/10.26466/opus.962013>.
- Raschdorf, T., May, B. N., ve Searcy, A. (2021). Integrating social-emotional learning into our “new normal” teaching elementary general music. *General Music Today*, 34(2), 42-48. [10.1177/1048371320961372](https://doi.org/10.1177/1048371320961372).
- Ros-Morente, A., Oriola-Requena, S., Gustems-Carnicer, J., ve Filella Guiu, G. (2019). Beyond music: Emotional skills and its development in young adults in choirs and bands. *International Journal of Music Education*, 37(4), 536-546. <https://doi.org/10.1177/0255761419853634>.
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması . *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 21 (2) , 419-426 . <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisobil/issue/34503/424695>.
- Varner, E. (2020). General music learning is also social and emotional learning. *General Music Today*, 33(2), 74-78. <https://doi.org/10.1177/1048371319891421>.
- Weissberg, R. P., ve Cascarino, J. (2013). Academic learning+ social-emotional learning= national priority. *Phi Delta Kappan*, 95(2), 8-13. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4939-3506-2_20.
- Zhou, M., ve Ee, J. (2012). Development and validation of the social emotional competence questionnaire (SECO). *The International Journal of Emotional Education*, 4, 27-47. Retrieved From <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1041608017301486>.
- Zins, J. E., ve Elias, M. J. (2007). Social and emotional learning: Promoting the development of all students. *Journal of Educational & Psychological Consultation*, 17(2-3), 233–255. <https://doi.org/10.1080/10474410701413152>.